

Ijro etuvchi organining 2022 yil yakuniga ko‘ra “O‘zbekekspertiza” AJ faoliyati natijalari to‘g‘risidagi yillik hisoboti

“O‘zbekekspertiza” aksiyadorlik jamiyatining o‘tgan davrdagi faoliyati Jamiyatning biznes-rejasida belgilangan vazifalar va tadbirlarni bajarish, yangi xizmatlar hajmi va ko‘lamini oshirish, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi normativ-huquqiy hujjatlari talablariga qat’iy rioya etishga qaratildi. Asosiy e’tibor tashkilotning joriy holatini SWOT tahlili asosida tizimli, barqaror va daromadli faoliyat yuritishni ta’minlash hamda tashkilotni isloh qilish va barqaror rivojlantirish chora-tadbirlarini ko‘rish, O‘zbekiston tadbirkorlari va chet ellik ishbilarmonlarga yuqori darajada to‘liq xizmatlar ko‘rsatishga qaratildi. Shu orqali mamlakatda islohotlarning rivojlanishiga va tashqi savdo hajmining kengayishiga yordam beradi.

2022 yil uchun asosiy ko‘rsatkichlar

“O‘zbekekspertiza” AJning 2022 yilga mo‘ljallangan biznes-rejasida 15,12 milliard so‘mlik xizmatlarni sotish hajmiga erishish ko‘zda tutilgan. 2022-yilda Jamiyat xizmatlarini sotish hajmi sezilarli darajada oshdi va 29,16 mlrd so‘mni tashkil etdi, bu 2021-yilga nisbatan 153,9% (23,27 mlrd.so‘m) va Biznes-rejadagi xuddi shu ko‘rsatkichga nisbatan 192,8% ni tashkil etdi.

Jamiyatning 2022 yilga mo‘ljallangan biznes-rejasida 2,17 milliard so‘m sof foyda olish ko‘zda tutilgan. Jamiyatning amaldagi sof foydasi 3,17 mlrd.so‘mni tashkil etib, 2021-yilga nisbatan 113,6% (2,79 mlrd.so‘m) va Biznes-rejadagi xuddi shu ko‘rsatkichga nisbatan 146,1% ni tashkil etdi.

“O‘zbekekspertiza” AJ sho‘ba xo‘jalik jamiyatlarining 2022 yilga mo‘ljallangan biznes-rejasida 14,3 milliard so‘mlik xizmatlarni sotish hajmiga erishish ko‘zda tutilgan. 2022-yil yakuni bo‘yicha Jamiyat xizmatlarini sotish hajmi sezilarli darajada oshdi va 36,2 mlrd.so‘mni tashkil etdi, bu 2021-yilga nisbatan 113,5% (31,0 mlrd.so‘m) va Biznes-rejadagi xuddi shu ko‘rsatkichga nisbatan 253,1% ni tashkil etdi.

Ta’kidlash joizki, yangi xizmatlarni joriy etish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar ko‘rish, mavjud xizmatlarni diversifikatsiya qilish bo‘yicha amaliy chora-tadbirlar ko‘rish va Jamiyatning barcha moliyaviy oqimlarini optimallashtirish bo‘yicha chora-tadbirlar ko‘rish natijasida xizmatlarni sotish hajmi bo‘yicha yuqori natijalarga erishildi.

Jamiyatning kuzatuv kengashi 2022-yil 1-, 2- va 3-choraklari yakunlari bo‘yicha jamiyat ijro etuvchi organi faoliyati samaradorligini

baholash mezonlarining hisoblangan koeffitsientlarini ko'rib chiqdi va tasdiqladi hamda joriy yilning ushbu choraklari yakunlari bo'yicha ijro etuvchi organining yuqori darajasi natijalarni aniqlash bo'yicha qarorlar qabul qildi. Shu bilan birga, 2021-yil yakuni bo'yicha erishilgan moliyaviy ko'rsatkichlarni hisobga olgan holda, Jamiyat ijro etuvchi organi faoliyati samaradorligini baholash mezonlarining hisoblangan koeffitsientlari ham yuqori reytingga mos keladi.

2022-yil natijalari bo'yicha Biznes-rejaning asosiy ko'rsatkichlarini bajarish

milliard so'mni tashkil etdi

Ko'rsatkichlar	2021 yil uchun fakt	2022 yil uchun biznes-reja	2022 yil uchun fakt	% o'sish o'tgan yilga nisbatan	% biznes-reja nisbatan bajarildi
Xizmatlarni sotishdan tushgan daromad	23.3	15.1	29.2	113	193
Sof foyda	2.8	2.2	3.2	125	145
Aktivlar rentabelligi %	0,260	0,164	0,276	106	168
Moliyaviy mustaqillik koeffitsienti%	1711	2.472	2.627	153	106
Qoplash koeffitsienti (to'lov qobiliyati) %	1881	2.264	2.421	129	107

Debitorlik va kreditorlik qarzlarni tahlil qilish natijalariga ko'ra:

- **jami debitorlik qarzlari** hisobot davri boshida 3,3 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lsa, hisobot davri oxiriga kelib 0,8 mlrd so'mga kamayib, mos ravishda 2,5 mlrd so'mni tashkil etdi;

Ulardan,:

– Xaridor va buyurtmachilarning hisobot davri boshidagi qarzi 385,3 million so'mni tashkil etdi va hisobot davri oxiriga kelib 59,4 mln so'mga kamayib, 444,7 mln so'mni tashkil etdi;

– sho'ba va qaram xo'jalik jamiyatlarining hisobot davri boshiga qarzi 177,2 mln so'mni tashkil etdi va hisobot davri oxiriga kelib 150 ming so'mga kamayib, 177,1 mln so'mni tashkil etdi;

- Yetkazib beruvchi va pudratchilarga berilgan avanslar hisobot davri boshida 679,1 million so‘mni tashkil etdi va hisobot davri yakuni bo‘yicha 429,8 mln.so‘mga o‘sdi va 1,1 mlrd.so‘mni tashkil etdi;

- Soliqlar va byudjetga boshqa majburiy to‘lovlar bo‘yicha avans to‘lovlari hisobot davri boshiga 298,9 million so‘mni tashkil etdi va hisobot davri oxiriga kelib 261,9mln.so‘mga kamayib, 36,9mln.so‘mni tashkil etdi;

- boshqa debitorlik qarzlari hisobot davri boshiga 1,7 mlrd. so‘mni tashkil etdi va hisobot davri yakuni bo‘yicha 1,1 mlrd.so‘mga sezilarli darajada kamayib, 639,2 mln.so‘mni tashkil etdi.

- **umumiy kreditorlik qarzlari** hisobot davri boshida 4,9 mlrd.so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, hisobot davri oxiriga kelib mos ravishda 0,9 mlrd.so‘mga o‘sib, 5,8 mlrd.so‘mni tashkil etdi;

Ulardan,:

- Yetkazib beruvchi va pudratchilar oldidagi qarzdorlik hisobot davri boshiga 34,3 million so‘mni tashkil etdi va hisobot davri yakuni bo‘yicha 198,1 mln.so‘mga o‘sdi va 232,5 mln.so‘mni tashkil etdi;

- Jamiyatning SHXJ qarzi hisobot davri boshida 1,2 mlrd.so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, hisobot davri oxiriga kelib 743,2 mln.so‘mga oshib, 1,9 mlrd.so‘mni tashkil etdi;

- hisobot davri boshida olingan avanslar 1,2 mlrd.so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, hisobot davri oxiriga kelib 347,8 mln.so‘mga oshib, 1,6 mlrd.so‘mni tashkil etdi;

- byudjetga to‘lovlar bo‘yicha kechiktirilgan qarzlar hisobot davri boshiga 447,8 mln.so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, hisobot davri oxiriga kelib 227,7 mln.so‘mga kamayib, 220,1 mln.so‘mni tashkil etdi;

- Davlat maqsadli jamg‘armalariga to‘lovlar bo‘yicha qarzdorlik hisobot davri boshiga 155,9 mln.so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, hisobot davri oxiriga kelib 466,4 mln.so‘mga oshib, 622,3 mln.so‘mni tashkil etdi;

- ish haqi bo‘yicha qarzdorlik hisobot davri boshiga 1,3 mlrd.so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, hisobot davri oxiriga kelib 287,4 mln.so‘mga kamayib, 1 mlrd.so‘mni tashkil etdi;

-boshqa kreditorlik qarzlari hisobot davri boshiga 554,6 mln.so‘mni tashkil qilgan bo‘lsa, hisobot davri oxiriga kelib 493,5 mln.so‘mga kamayib, 61,1 mln.so‘mni tashkil etdi.

01.01.2023 yil holatiga “O‘zbekspertiza” AJda muddati o‘tgan debitorlik va kreditorlik qarzlari mavjud emas.

Korxonada xarajatlarni kamaytirish va pul oqimlarini optimallashtirish, shuningdek, moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish bo‘yicha muntazam ishlar olib

borildi.

2022 yil yakunlari davri uchun xarajatlar 17,9 mlrd.so‘mni tashkil etib, 2021-yilga nisbatan 142,1% (12,6 mlrd.so‘m) va Biznes-rejadagi shu ko‘rsatkichga nisbatan 238,6% ni tashkil etdi. Ulardan,:

- **ma‘muriy xarajatlar** 12,7 mlrd.so‘mni tashkil etib, 2021-yilga nisbatan 147,7% (8,6 mlrd.so‘m) va Biznes-rejadagi shu ko‘rsatkichga nisbatan 226,8%;

- Boshqa operatsion xarajatlar 5,2 mlrd.so‘mni tashkil etib, 2021-yilga nisbatan 133,3% (3,9 mlrd.so‘m) va Biznes-rejadagi shu ko‘rsatkichga nisbatan 273,7% ni tashkil etdi.

Jamiyatning davr xarajatlari va xarajatlarning oshishiga ta'sir ko'rsatgan omillar:

- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2019 yil 13 dekabrda 994-sonli qaroriga muvofiq O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi va "O'zbekekspertiza" AJ o'rtasida tovarlarning kelib chiqishini sertifikatlashtirish bo'yicha xizmatlar ko'rsatish vakolatlarini berish to'g'risida shartnoma imzolangan bo'lib, unga muvofiq har chorakda komissiya to'lovlari vazirlikning joriy hisob raqamiga o'tkazib boriladi.

- Muvofiqlikni baholash organiga akkreditatsiya olish va akkreditatsiya doirasiga muvofiq to'liq va samarali tahlil o'tkazish uchun **zarur jihozlar Sinov majmuasi uchun xarid qilindi.**

- Joriy yilda Jamiyat va uning hududiy bo'linmalari tomonidan ko'rsatilayotgan barcha xizmatlarni avtomatlashtirish bo'yicha amalga oshirilgan axborot tizimini ishlab chiqish va joriy etish munosabati bilan server uskunalari, kompyuterlar hamda sifatli dasturiy mahsulotlar xarid qilindi.

Hisobot yilida jamiyatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlashning strategik muammolarini hal etishga qaratilgan quyidagi ishlar amalga oshirildi:

✓ ITSV topshirig'i bilan O'zbekiston Respublikasi TIF TN 2022-yilgi yangi tahririni ishlab chiqish va uni davlat tiliga tarjima qilish bo'yicha ishlar olib borildi.

✓ Jamiyatning 2022 yilga mo'ljallangan Biznes-rejasiga muvofiq, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 23 apreldagi "Tashqi iqtisodiy faoliyatni amalga oshirishda ma'muriy tartib-taomillarni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4297-sonli qarorlari ijrosini ta'minlash maqsadida "Mamlakatda ishbilarmonlik muhitini yanada yaxshilash va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2019 yil 20 noyabrdagi PQ-4525-sonli, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021 yil 1 avgustdagi 1-sonli. (ro'yxatdan 2021-yil 15-yanvardagi 01-24/1-2840-sonli)

shuningdek, yig'ilish bayonnomasida ko'rsatilgan vazifalarni o'z vaqtida amalga oshirish yuzasidan, Jamiyat tomonidan "Expertize_All" yagona axborot tizimi ishlab chiqilgan va joriy etilgan bo'lib, u Jamiyat va uning hududiy filiallari tomonidan ko'rsatiladigan barcha xizmatlarni avtomatlashtirishni o'z ichiga oladi shuningdek, buxgalteriya hisobi va yozishmalar yuritiladi.

Ayni paytda tizim to'liq ishlamoqda va Jamiyatning rasmiy veb-saytidan ariza beruvchining shaxsiy kabineti orqali, ariza va unga ilova qilingan hujjatlarni esa "Yagona darcha" tizimi orqali topshirish mumkin.

Xususan, EHC «Expertize_All» tizimi bo'yicha hisobot davri uchun" quyidagilar amalga oshirildi:

- EHCni barcha viloyatlar SHXJlarda joriy etish;
- kontragent fayllarini qo'shimcha saqlash va ularga ilovalarda murojaat qilish imkoniyati;

- filiallarga murojaatlarni to'g'ri qabul qilish maqsadida Davlat bojxona qo'mitasining "Yagona darcha" bilan integratsiyalashuv xizmati yangilandi;

- Idoralararo integratsiya platformasi (IIP2) yangi xizmati orqali yuridik shaxsdan axborot olish funksiyasi yangilandi;

- 1C Buxgalteriya hisobi bilan integratsiya moduli jismoniy shaxslar uchun STIRDan foydalanishning bekor qilinishi munosabati bilan JSHSHIR bo'yicha yakka tartibdagi tadbirkor haqida ma'lumot olish uchun yangilandi.

Tizimni takomillashtirish bo'yicha ishlar davom etmoqda, elektron shartnomalarni yuritish va hisobga olishning avtomatik tizimini joriy etish bo'yicha ishlar ham ishlab chiqildi va faol davom ettirilmoqda.

✓ YI mamlakatlariga eksport qilishda Yevropa Ittifoqi bilan ma'muriy hamkorlik o'rnatildi, tovarlarning kelib chiqishini tasdiqlash Yevropa Ittifoqining eksport qiluvchilarni ro'yxatga olish tizimida (REX) belgilangan tartibda ro'yxatdan o'tish yo'li bilan joriy etildi (sertifikat berilmaydi).

✓ Respublikada ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarning jahon bozorida raqobatbardoshligini oshirish maqsadida, shu jumladan, respublikaga imtiyozli yoki bojxona to'lovlari nolga teng bo'lgan holda olib kirilayotganda investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi bilan birgalikda joriy yilning mart oyida Tovarlarning kelib chiqishini aniqlash qoidalari; Imtiyozli bitimlar doirasidagi tovarlarning Pokiston bilan savdosi ishlab chiqildi va kelishuvlarning ajralmas qismi bo'lgan Turkiya bilan Koreya Respublikasi bilan imtiyozli savdo bitimi uchun kelib chiqish qoidalari bo'yicha ham muzokaralar olib borilmoqda.

✓ Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi bilan birgalikda Rossiya, Belarus va Ukraina davlatlari bilan ST-1 tovar kelib chiqishi sertifikatlaridan elektron

foydalanish bo'yicha Bitimlar loyihalari ishlab chiqildi va muzokaralarning yakuniy bosqichi davom etmoqda.

✓ 2022-yilning 8-10-noyabr kunlari Toshkent shahrida, "Central Palace" mehmonxonasi (Toshkent) binosida "Yevropa preferentsiyalarining umumiy tizimi doirasida savdoni rivojlantirishga ko'maklashish" mavzusida milliy seminar bo'lib o'tdi. Ittifoq (GSP+) Markaziy Osiyoda chegaralarni boshqarishga yordam dasturi (BOMCA 10) tomonidan tashkil etilgan.

Tadbirda amaldagi qonunchilik va amaliyot, jumladan, ro'yxatdan o'tgan eksportchi (REX) tizimining monitoringi va nazorati hamda kelib chiqish qoidalarining qo'llanilishi baholandi. Quyidagi asosiy masalalar muhokama qilindi:

- qonunchilik va me'yoriy-huquqiy baza haqida qisqacha ma'lumot;
- eksport qiluvchini ro'yxatga olish va ma'muriy hamkorlik;
- eksportchilarni xabardor qilish usullari;
- ro'yxatdan o'tgan eksportchilarni monitoring qilish tajribasi.

Seminar yakunlari bo'yicha Yevropa Ittifoqining bojxona ekspertlari GSP+ bo'yicha imtiyozlarni olish bo'yicha REX tizimining amaliy qo'llanilishiga ijobiy baho berdilar hamda eksportyorlarni xabardor qilish usullari va shakllarini yuqori baholadilar.

✓ ITSVning 2022-yil 18-noyabrdagi 07-25-1-13075-son buyrug'iga asosan 2022-yil 21-noyabrda Xalqaro savdo markazi ekspertlarining tashrifi (Akmal Azimov – milliy koordinator, Per Bontono – katta maslahatchi) savdo masalalari bo'yicha) Jamiyatga bo'lib o'tdi. Markaziy Osiyoda tovar kelib chiqishi haqidagi elektron sertifikatlardan foydalanish tafsilotlari muhokama qilindi.

Uchrashuv davomida mutaxassislar tomonidan yuqori baholangan mavjud EIC tizimining ishi namoyish etildi. Kompyuter texnikasi, server uskunalari modernizatsiya qilish va ILAC, IAF, GLOBAL GAP va boshqalar bo'yicha xalqaro akkreditatsiya olishda texnik yordam ko'rsatish uchun XSM ko'rib chiqish bo'yicha dastlabki kelishuvga erishildi.

✓ 2022-yil 23-noyabr kuni Toshkentda Uzbekistan Trade Info bosqichma-bosqich savdo axborot platformasi ishga tushirildi. Ushbu platforma O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi tomonidan Xalqaro savdo markazining texnik ko'magi va Yevropa Ittifoqining moliyaviy ko'magida amalga oshirildi. Platforma Yevropa Ittifoqi tomonidan moliyalashtirilgan 4 yillik "Ready4Trade – Markaziy Osiyo" loyihasi doirasida ishga tushirildi. Savdo aloqalarini kengaytirishga qaratilgan mintaqaviy loyiha Markaziy Osiyoning beshta davlati: Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston va O'zbekistonda mintaqalararo va xalqaro savdoni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlaydi.

"Ready4Trade - Central Asia" milliy maslahatchilari 2021-yil yanvar oyidan boshlab "O'zbekspertiza" AJ bilan tovarlarning kelib chiqishini hujjatlashtirish va

sertifikatlashtirish bo'yicha hamkorlik qilmoqda. Uni tekshirish va sertifikatlash to'liq va batafsil ma'lumotlar kelib chiqishi to'g'risidagi guvohnomani olish uchun ariza berish tartibi, talab qilinadigan hujjatlar, sertifikat berish uchun ariza beruvchilar tomonidan to'lanadigan yig'imga, ekspertiza o'tkazish va sertifikat berishga sarflangan vaqt, shuningdek, sertifikat olishning huquqiy asoslari to'g'risida to'liq va batafsil ma'lumot berilgan. Platformada, shuningdek, kelib chiqish sertifikatini berish uchun mas'ul bo'lgan tashkilot, bo'lim va xodimlar to'g'risidagi ma'lumotlar mavjud.

✓ ITSVning 2022-yil 1-dekabrda 07-25-1-13584-son buyrug'ini bajarish, shuningdek, "O'zbek ekspertiza" AJ va XSM ekspertlari (Akmal Azimov, Per Bontono) o'rtasida 2022-yil 21-noyabrda o'tkazilgan uchrashuv yakunlari bo'yicha "O'zbek ekspertiza" AJ binosida, Xalqaro Savdo Markazi (XSM) tomonidan amalga oshirilayotgan Ready4Trade Central Asia loyihasi doirasida 2022-yilning 5 va 7-dekabr kunlari Xalqaro savdo palatasi (XSP) ekspertlarining tashrifi (janob janoblari) Martin van der Weide va Julie Sonladuangchanh xonim) bo'lib o'tdi.

Uchrashuvda Markaziy Osiyo mamlakatlari o'rtasidagi o'zaro savdoda tovar kelib chiqishi to'g'risidagi elektron sertifikatlardan foydalanish tafsilotlari muhokama qilindi.

Shuni ta'kidlash kerakki, XSP mutaxassislari Jamiyatning EICning afzalliklari va imkoniyatlarini yuqori baholadilar va Jamiyatning kelib chiqishini sertifikatlash bo'yicha 20 yildan ortiq ijobiy tajribasini hisobga olgan holda, XSP akkreditatsiyasini olish maqsadga muvofiqligi haqida o'z fikrlarini bildirdilar. berilgan sertifikatlarning xalqaro yagona ma'lumotlar bazasini yuritishi hamda Jamiyat va umuman O'zbekiston Respublikasi imidjini yaxshilashga qodir. Tashrif yakunida ekspertlar XSP akkreditatsiyasini olishda yordam berishga tayyor ekanliklarini bildirdilar.

✓ ITSV rahbariyatining 2022-yil 28-noyabrda ko'rsatmalariga asosan 2022-yil 30-noyabrda 07-25-1-13386-son "O'zbek ekspertiza" AJ xodimlari "Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqi va O'zbekiston Respublikasida faoliyat yurituvchi tovar kelib chiqishi mamlakatini aniqlash qoidalari asoslari" seminarida faol ishtirok etdilar. VKA formatidagi seminar Yevroosiyo iqtisodiy komissiyasi (YIK), O'zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo'mitasi vakillari ishtirokida ITSV tomonidan tashkil etildi va o'tkazildi.

Tadbirda kun tartibidagi barcha masalalar, jumladan:

- Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqi tashqi savdosida tovarlarning kelib chiqishini aniqlash tizimi.

- Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqi bojxona hududiga olib kirilayotganda tovarlarning imtiyozsiz kelib chiqishini aniqlash.

- Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqining yagona tarif imtiyozlari tizimi va rivojlanayotgan va kam rivojlangan mamlakatlardan tovar kelib chiqishini aniqlash qoidalari.

- Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqining uchinchi davlatlar bilan erkin savdo shartnomalarida tovarlarning kelib chiqishini aniqlash qoidalari.

- vakolatli eksportchilar instituti YIIda tovarlarning kelib chiqishini mustaqil aniqlash tizimini rivojlantirish istiqbollari.

Kun tartibining asosiy masalalari bo'yicha maslahatlashuvlar yakunlanganidan so'ng, har ikki tomonda dolzarb amaliy masalalar, jumladan, YIIga a'zo ayrim mamlakatlarning bojxona organlari tomonidan tasdiqlangan ST-1 shaklidagi sertifikatlarda "kelib chiqish mezonini" ko'rsatish talabi muhokama qilindi. 1993 yil YII davlatlaridan O'zbekiston Respublikasiga tovarlarni eksport qilish va reeksport qilishda tovarning kelib chiqishi to'g'risidagi sertifikatlarning qoidalari, tartibi va shakllari ham tushuntirildi.

✓ Mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 4-apreldagi PF-101-sonli Farmonini amalga oshirish to'g'risidagi Prezident qarori loyihasi tegishli vazirlik va idoralar bilan kelishib olinmoqda. Mazkur qarorda imtiyozli tovarlarning kelib chiqish sertifikatlari xususiy tadbirkorlik subyektlari tomonidan akkreditatsiyadan o'tgan holda berilishi belgilab qo'yilgan. Shu bilan birga, Adliya vazirligining mazkur qaror loyihasini qabul qilishning maqsadga muvofiq emasligi to'g'risidagi huquqiy xulosasidan kelib chiqib, mazkur masala xalqaro shartnomalarga mos kelmasligi sababli O'zbekiston Respublikasi Hukumati xususiy tadbirkorlik subyektlari tomonidan imtiyozli tovarlarning kelib chiqishi to'g'risidagi sertifikatlarni akkreditatsiya asosida berish masalasini nazoratdan olib tashlash to'g'risida qaror qabul qilindi.

✓ O'zbekiston Respublikasi Bosh vazirining o'rinbosari – J.Xo'jayev topshirig'ini bajarish yuzasidan "Xalqaro tovar belgilarining ayrim turlarini import qiluvchilar reyestrini shakllantirish va yuritish tartibi to'g'risida"gi nizom loyihasi ishlab chiqildi va manfaatdor tomonlar bilan kelishib olindi. Idoralar va vazirliklar tovar belgisi egalari yoki ularning vakolatli yetkazib beruvchilari (rasmiy distribyutorlar, dilerlar, ishlab chiqaruvchilarning savdo vakillari va ularning distribyutorlari, litsenziatlar) bilan to'g'ridan-to'g'ri tuzilgan shartnomalar asosida, shuningdek, mahalliy ishlab chiqaruvchini belgilash to'g'risidagi nizom loyihasi ishlab chiqildi.

✓ Jamiyat "O'zbekiston akkreditatsiya markazi" DUK tomonidan o'tkazilgan tashqi auditdan muvaffaqiyatli o'tdi va laboratoriyalar uchun O'z DSt ISO/IEC 17025:2019 yangi xalqaro standartiga o'tish bo'yicha ishlar olib borildi.

✓ 2022-yil iyul oyida Jamiyatning Mahsulotlarni sertifikatlashtirish organi "O'zbekiston akkreditatsiya markazi" DUK tomonidan amalga oshirilgan

akkreditatsiya ko‘lamini (go‘sht, qandolat va sut mahsulotlari hamda yengil va charm-poyabzal sanoati mahsulotlari uchun) kengaytirishdan muvaffaqiyatli o‘tdi.

✓ To‘qimachilik va poyafzal sanoati mahsulotlari shuningdek, joriy akkreditatsiya ko‘lamining yangi yo‘nalishlari va Jamiyatning mahsulotni sertifikatlash organini kengaytirish va akkreditatsiya qilish uchun **sinov kompleksi akkreditatsiyasi olindi.**

✓ Yengil sanoat mahsulotlari sifatini yangi texnik reglamentlar talablariga muvofiqligini tekshirish uchun zamonaviy sinov uskunalari xarid qilindi.

✓ Kadrlar tayyorlash Standartlar institutida, shuningdek, “Cert Academy” MChJda standartning yangi talablariga muvofiq, SMS va laboratoriya sinovlari yo‘nalishlari bo‘yicha o‘tkazildi.

✓ Korrupsiyaga qarshi kurashishning asosiy yo‘nalishlari bo‘yicha kompleks chora-tadbirlarni ishlab chiqish, jumladan, aniq ko‘rsatkichlarni, jumladan, “Muvofiqlik nazorati” korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini ro‘yxatga olish, uni o‘rganish va kelgusida keng qo‘llash bo‘yicha ishlar olib borildi.

✓ Ish joylarida mehnat sharoitlarini ta‘minlash, xodimlar va tashrif buyuruvchilar uchun qulay mehnat sharoitlarini yaratish maqsadida hisobot davrida Jamiyat ma‘muriy binosining foydalanilayotgan qismini joriy ta‘mirlash ishlari belgilangan tartibda (oxirgi joriy ta‘mirlash 20 yil oldin amalga oshirilgan), shuningdek kompyuterlar, printerlar, orgtexnika, konditsionerlar, zamonaviy kreslolar, mebellar, jalyuzlar, maishiy va elektr jihozlari, kanselyariya va maishiy tovarlar xarid qilish amalga oshirildi.

✓ Shu bilan birga, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 24-noyabrdagi PF-5582-son qarori ijrosi yuzasidan. “O‘zbekiston Respublikasi Davlat bojxona xizmati organlari faoliyatining samaradorligini oshirish va bojxona ma‘muriyatchiligini takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Jamiyat Davlat bojxona qo‘mitasi bilan birgalikda Toshkent shahridagi “Yallama” va Andijon viloyatidagi “Do‘stlik” yangi bojxona terminallari hududida xizmatlar ko‘rsatish uchun qo‘shimcha punktlarni ochish masalasini ishlab chiqdi.

✓ Eksportchilar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish va ko‘rsatilayotgan xizmatlar samaradorligini oshirish maqsadida Jamiyat tomonidan barcha bojxona postlarida, jumladan, hududlarda ham tunu kun ish tashkil etilgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat ishtirokchilariga yordam ko‘rsatish va qo‘llab-quvvatlash maqsadida Jamiyatning buyrug‘i bilan “O‘zbekekspertiza” AJning barcha bo‘linmalari, filiallari va ShXJlariga qat‘iy belgilangan:

- ko‘rsatilayotgan xizmatlar standartlarini takomillashtirish, ularning sifatini oshirish, mijozga yo‘naltirilgan mehnat madaniyatini shakllantirish;

- eksport qiluvchilarga imkon qadar tez va samarali yordam ko'rsatish, shu jumladan tovarning kelib chiqishi to'g'risidagi guvohnomalarni ro'yxatdan o'tkazish va berishda mijozga tashrif buyurish bilan;

- ularning so'rovlariga o'z vaqtida javob berish, muloqotda xushmuomalalik, e'tibor va sabr-toqat ko'rsatish;

- xizmat ko'rsatuvchi mijozlarning ehtiyojlarini o'rganish va tahlil qilish, tezkorlik bilan nostandart va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish, tegishli sohalarda malakali yordam ko'rsatish, shuningdek, zarur hollarda bosh bo'limlar mutaxassislarini jalb qilgan holda malakali maslahatlar berish.

Shu bilan birga, hisobot davrida sho'ba xo'jalik jamiyatlarining moliyaviy-iqtisodiy holatini monitoring qilish va ishlab chiqarish faoliyatini yaxshilash bo'yicha muntazam ishlar olib borildi.

Joylarda bo'lib, "O'zbekspertiza" AJ sho'ba xo'jalik jamiyatlarining moliyaviy-xo'jalik va ishlab chiqarish faoliyati har tomonlama tahlil qilindi.

Jamiyatning barcha SHXJ rahbarlarining har chorak yakunlari bo'yicha tasdiqlangan Biznes-rejalarga muvofiq amalga oshirilgan ishlar va belgilangan tartibda rivojlanish istiqbollari bo'yicha hisobotlari muntazam o'rganib borildi.

Faoliyat samaradorligini oshirish maqsadida SHXJ tashkiliy tuzilmalari optimallashtirildi.

Jamiyatda ishlab chiqarish va moliya-xo'jalik faoliyatining barcha yo'nalishlari bo'yicha SHXJ mutaxassislarining malakasini oshirish bo'yicha ishlar tashkil etilgan;

Iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va O'zbekiston Respublikasining normativ-huquqiy hujjatlariga rioya etish, mehnat va ijro intizomini mustahkamlash bo'yicha strategik muammolarni hal etishga qaratilgan turli tadbirlar amalga oshirildi

"O'zbekekspertiza" AJ 4 qavatli ma'muriy binosining foydalanilmayotgan qismini rekonstruksiya qilish" investitsiya loyahasini amalga oshirish doirasida quyidagi ishlar amalga oshirildi.

2020-yil 19-oktabrda bo'lib o'tgan "O'zbekspertiza" AJ aksiyadorlarining navbatdan tashqari umumiy yig'ilishining 2/2020-sonli bayoniga asosan qaror qabul qilindi:

- qonun hujjatlarida belgilangan tartibda ma'muriy binoning foydalanilmayotgan qismini rekonstruksiya qilish va kapital ta'mirlash ishlarini amalga oshirish bo'yicha "Farg'onaekspertiza" SHXJ bilan yirik bitimni yakunlashni tasdiqlasin;

- Jamiyat ijro etuvchi organi: binoni rekonstruksiya qilish va kapital ta'mirlashda moliyaviy mablag'lardan oqilona foydalanish, shuningdek Biznes-rejaning asosiy parametrlarini qat'iy bajarilishi ustidan nazorat o'rnatsin.

“O‘zbekspertiza” AJ aksiyadorlari umumiy yig‘ilishining bayonnoma qarorlarini bajarish maqsadida Jamiyat xo‘jalik boshqaruvi “Farg‘onaekspertiza” SHXJ MChJ mas‘ul vakillari bilan birgalikda shartnomadan oldingi shartlarni o‘rganib, EPCM shartnomasini tuzish ta‘minladi. 2020-yil 13-noyabrdagi 1-sonli. Farg‘onaekspertiza” SHXJ MChJ (EPCM pudratchisi) va “O‘zbekekspertiza” AJ (investor) o‘rtasida “kalit taslim” asosida ob‘ektda loyiha-qidiruv, qurilish-montaj ishlari kompleksini (keyingi o‘rinlarda EPCM shartnomasi deb yuritiladi) amalga oshirish uchun, shuningdek, tomonlar tomonidan qabul qilingan shartnoma majburiyatlari bajarilishini nazorat qilish.

Xususan, EPCM shartnomasining amal qilish muddati davomida quyidagi tadbirlar amalga oshirildi:

- tomonlarning samarali o'zaro hamkorligi uchun investor va EPCM pudratchisi o'rtasida yozishmalar o'rnatilgan;
- ob'ektda loyihalash va qurilish ishlarining muammoli masalalarini tezkor hal qilish uchun muntazam ravishda ishchi yig'ilishlar va texnik yig'ilishlarni tashkil etish;
- Investorning majburiyatlarini bajarish bilan bog'liq masalalarni ko'rib chiqish va hal qilish boshlandi.

Bundan tashqari, investitsiya loyihasini amalga oshirish jarayonida EPCM pudratchisiga quyidagi muammolarni hal qilishda yordam ko'rsatildi:

- Bosh pudratchi tashkilotni tanlov asosida tanlash uchun xarid qilish tartib-qoidalarini o'tkazishda.
- mijozlarga xizmat ko'rsatish, dizayner va bosh pudratchidan xodimlarni tanlashda.
- dizayn uchun dastlabki ma'lumotlarni to'plash va muvofiqlashtirishda.
- loyiha-smeta hujjatlarini vakolatli davlat nazorati organlari bilan kelishilgan holda.
- dizayn yechimlarini muvofiqlashtirishda.
- qurilish materiallari va jihozlarini muvofiqlashtirishda.

Shu bilan birga, 2022-yil oxirida ma'muriy binoning foydalanilmayotgan qismini rekonstruksiya qilish va kapital ta'mirlash ishlari to'liq yakunlanib, O‘zbekiston Respublikasi Qurilish vazirligidan qurilishi tugallangan ob'ektni qonun hujjatlarida belgilangan tartibda ekspluatatsiya qilish uchun ruxsatnoma olindi.

Ozərbayjon delegatsiyasının “O‘zbekspertiza” AJga tashrifi

2023-yil 13-fevraldan 16-fevralgacha bo‘lgan davrda Iqtisodiyot vazirligining Monopoliyaga qarshi siyosat va iste‘molchilar huquqlarini himoya qilish davlat xizmati huzuridagi “Iste‘mol tovarlari ekspertizasi markazi” MChJ rahbarlaridan iborat Ozarbayjon Respublikasi delegatsiyasi Ozarbayjonning “O‘zbekekspertiza” aksiyadorlik jamiyatida bo‘ldi.

Tashrifdan ko‘zlangan maqsad “O‘zbekekspertiza” AJning tovarning kelib chiqishi mamlakatini aniqlash va sertifikatlash sohasidagi tajribasini o‘rganishdan iborat.

Iste'mol tovarlarini ekspertiza qilish markazi delegatsiyasi tashrif davomida Jamiyat faoliyati bilan yaqindan tanishdi.

Shuningdek, Ozarbayjon delegatsiyasi a‘zolariga Jamiyat va uning hududiy bo‘linmalari tomonidan ko‘rsatiladigan barcha xizmatlarni avtomatlashtirishni o‘z ichiga olgan “EHC” Yagona axborot tizimi faoliyati ko‘rsatildi.

Tashrifning yakuniy kunida O‘zbekiston iste‘mol tovarlari ekspertizasi markazi vakillari “O‘zbekspertiza” aksiyadorlik jamiyati bosh direktori v.b. Artyom Grigoryans mehmonlarga Jamiyat faoliyatiga qiziqish bildirgani uchun minnatdorlik bildirib, hamkorlikni yanada kengaytirish va ekspertiza o‘tkazish va kelib chiqish sertifikatlarini berish sohasida amaliy tajriba almashish jarayonlarini davom ettirishga tayyorligini bildirdi.

O‘z navbatida, delegatsiya rahbari “Iste‘mol tovarlari ekspertizasi markazi” mas‘uliyati cheklangan jamiyati direktori v.b Emil Ahmedov Ozarbayjon Iqtisodiyot vazirligining Monopoliyaga qarshi siyosat va iste‘molchilar huquqlarini himoya qilish davlat xizmati rahbariyati nomidan “O‘zbekspertiza” AJ rahbariyatiga ko‘rsatgan yordami uchun minnatdorlik bildirdi. Tashrifni tashkil etar ekan, O‘zbekistonda tovar kelib chiqqan mamlakatni aniqlash bo‘yicha ekspertiza va sertifikatlashtirish sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarni yuqori baholadi. Janob Ahmedovning so‘zlariga ko‘ra, O‘zbekiston tovarlarning kelib chiqishi bo‘yicha ekspertiza xizmatlarini ko‘rsatish xalqaro standartlarga to‘liq javob beradigan va chuqur o‘rganishga loyiq kam sonli davlatlardan biridir.

OTB texnik yordam missiyasi bilan uchrashuv

2023-yilning 2-mart kuni “O‘zbekspertiza” AJda Osiyo taraqqiyot bankining (OTB) mintaqaviy texnik ko‘mak bo‘yicha missiyasi vakillari bilan uchrashuv bo‘lib o‘tdi.

Yig‘ilishda OTBning yaqinda tasdiqlangan mintaqaviy savdo kelishuvlari va kengroq mintaqaviy integratsiya va Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish uchun xalqaro investitsiya kelishuvlari haqidagi bilimlarni mustahkamlash bo‘yicha mintaqaviy texnik yordami taqdim etildi.

O‘z navbatida, “O‘zbekekspertiza” AJ vakillari mehmonlarni Jamiyat faoliyati, xususan, tovarlarning kelib chiqishini sertifikatlash jarayonlari bilan batafsil tanishtirdi.

Shuni ham ta'kidlash kerakki, 2022 yilning dekabr oyidan boshlab **“Expertize_All” yagona axborot tizimi** ishlashni boshladi.

Tomonlar yaqinroq hamkorlik va hamkorlikka tayyor ekanliklarini bildirdilar. Yakunda missiya a‘zosi, OTB iqtisodchisi Pramila Krivelli xonim “O‘zbekekspertiza”

AJ rahbariyatiga samimiy qabul va tashkil etilgan uchrashuv uchun minnatdorchilik bildirdi.

O'zbekistonga import qilishda brendlar uchun imtiyozlar

2023-yil 17-mart kuni “O‘zbekekspertiza” aksiyadorlik jamiyatida “Aholini xalqaro brenddagi sifatli mahsulotlar bilan ta’minlash va mahalliy mahsulotlar ishlab chiqarishga kirishi uchun qo‘shimcha shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori ijrosining borishiga bag‘ishlangan matbuot anjumani bo‘lib o‘tdi. korxonalar global qiymat zanjiriga kiradi"

Brifingda investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi mutaxassislari Anastasiya Valerievna Belova va Firuz Abdullajonovich Xojimatov, shuningdek, “O‘zbekekspertiza” aksiyadorlik jamiyati bosh direktori v.b. Grigoryants Artyom Aleksandrovich va Jamiyat bosh direktorining o‘rinbosari v.b. To‘xtaxunov Azamat Kosimovich qatnashdilar.

Anjumanda vazirlik va aksiyadorlik jamiyati vakillari O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining yuqorida qayd etilgan qaroriga muvofiq, 2023-yil 1-yanvardan boshlab xalqaro tovar belgilarining ayrim turlarini import qilishda stavkalari kamaytirilganligini ta’kidladilar. Import bojxona to‘lovlari stavkalari qo‘llaniladi. Imtiyozdan ko‘zlangan maqsad aholini xalqaro brendlardan yuqori sifatli mahsulotlar bilan ta’minlash va mahalliy korxonalarining jahon qiymat zanjiriga kirishi uchun qo‘shimcha shart-sharoitlar yaratishdir.

Matbuot anjumanida xalqaro brendlar distribyutorlari, shuningdek, O‘zbekiston ommaviy axborot vositalari vakillari ishtirok etib, Qarorning o‘zlarini qiziqtirgan jihatlari bo‘yicha mas’ul xodimlardan batafsil javob oldilar.

Bugungi kunda “O‘zbekekspertiza” AJ negizida akkreditatsiyalangan sinov majmuasi to‘liq faoliyat ko‘rsatmoqda va quyidagi yo‘nalishlar bo‘yicha sinovlar o‘tkazilmoqda:

- oziq-ovqat mahsulotlari;
- to‘qimachilik mahsulotlari;
- kosmetika mahsulotlari;
- charm va poyabzal mahsulotlari;
- polimer mahsulotlari;
- yengil sanoatning boshqa mahsulotlari va xalq iste‘moli mollari.